Statistics Belgium

ANALYSE

2015

Structurele ondernemingsstatistieken

Structurele ondernemingsstatistieken

Een beeld van de structuur van de Belgische economie in 2015 en de mogelijkheden van deze databron

De jaarlijkse structurele ondernemingsstatistieken beschrijven de structuur, het beleid en de prestaties van de ondernemingen volgens hun economische activiteit. Ze brengen de niet-financiële marktgerichte economie in beeld, meer bepaald de industrie, de bouw, de handel en heel wat dienstenactiviteiten. Landbouw, financiële sector, publieke administratie en de (grotendeels) niet-marktgerichte diensten, zoals onderwijs en gezondheidszorg, zijn niet inbegrepen. De structurele statistieken bevatten vele diverse ondernemingsindicatoren (opbrengsten, aankopen, investeringen, personeelskosten, tewerkstelling, ..) tot op een zeer gedetailleerd niveau. De veelheid aan informatie dient als basis voor het uitstippelen van het Belgisch en Europees economische beleid. Het is een nuttige bron voor onderzoekers en laat bovendien ondernemingen toe hun positie binnen een bepaalde bedrijfstak beter in te schatten. Deze statistiek biedt heel wat toepassingsmogelijkheden. Hieronder staan enkele beschikbare variabelen en mogelijke analyses opgesomd. Deze informatie is beschikbaar op niveau van de economische sectoren (volgens de NACE Rev. 2 nomenclatuur) en/of een bepaalde grootteklasse:

- Boekhoudkundige (financiële) informatie raadplegen: omzet, aankopen van goederen en diensten, investeringen, …
- Tewerkstellingsindicatoren raadplegen: personeelskosten, aantal werknemers, fulltime equivalenten, …
- Performantie, productiviteit en winstgevendheid vergelijken: gemiddelde personeelskosten, bruto exploitatiecoëfficiënt, schijnbare en voor de personeelskosten aangepaste arbeidsproductiviteit, …
- Nagaan of er een shift is van de industriële sector naar de dienstensector, en indien ja, voor welke economische sectoren
- Een gedetailleerde analyse van kleine, middelgrote of grote ondernemingen maken
- Nagaan welke landen gespecialiseerd zijn in de vervaardiging van een bepaalde activiteit, zoals bijvoorbeeld het bewerken van edelstenen of de vervaardiging van computers

De structurele ondernemingsstatistieken zijn gebaseerd op informatie verkregen bij een steekproef van ondernemingen. Voor een gedeelte van de steekproef (voornamelijk grote ondernemingen) wordt de financiële informatie ingewonnen via de 'enquête naar de structuur van de ondernemingen', voor een andere gedeelte (voornamelijk kleine bedrijven) wordt de informatie verkregen via imputatie-technieken die gebruik maken van (historische) enquêtegegevens enerzijds en administratieve gegevens (afkomstig van jaarrekeningen en btw-bestanden) anderzijds. Loon- en tewerkstellingsvariabelen worden voor de volledige steekproef berekend aan de hand van administratieve bestanden (afkomstig van rsz-bestanden en/of sociale balans). De informatie verkregen bij de steekproef van ondernemingen wordt nadien geëxtrapoleerd naar de volledige populatie van Belgische ondernemingen. De kwaliteit van de cijfers is in grote mate afhankelijk van de verkregen response van de bedrijven, en de kwaliteit van de nace-codes.

Structurele ondernemingsstatistieken hebben als voornaamste doel een beeld te geven van de structuur van de economie op een gegeven tijdstip. In wat volgt wordt via enkele tabellen en grafieken een beeld gegeven van de structuur van de Belgische economie en enkele mogelijkheden van de structurele ondernemingsstatistieken. Hiervoor gebruiken we cijfergegevens van 2015. De financiële informatie van ondernemingen is enkele maanden na het verstrijken van het financiële boekjaar beschikbaar, nadien worden deze gegevens ingezameld, geverifieerd en omgezet in indicatoren. Structurele ondernemingsstatistieken worden bekend gemaakt ongeveer 21 maanden na het einde van het referentiejaar. De cijfergegevens gebruikt in deze publicatie worden ook weergegeven in de tabellen in bijlage. Er zijn meer indicatoren en meer gedetailleerde cijfers terug te vinden via de dynamische tabellen op de website, waarvan de links weergegeven zijn in de referentielijst in bijlage.

Analyse volgens sector

De Belgische niet-financiële marktgerichte economie telde in 2015 602.153 ondernemingen en 2.769.085 werkzame personen. In onderstaande taartdiagrammen wordt het aandeel van het aantal ondernemingen en de tewerkstelling weergegeven voor elke grote economische sector.

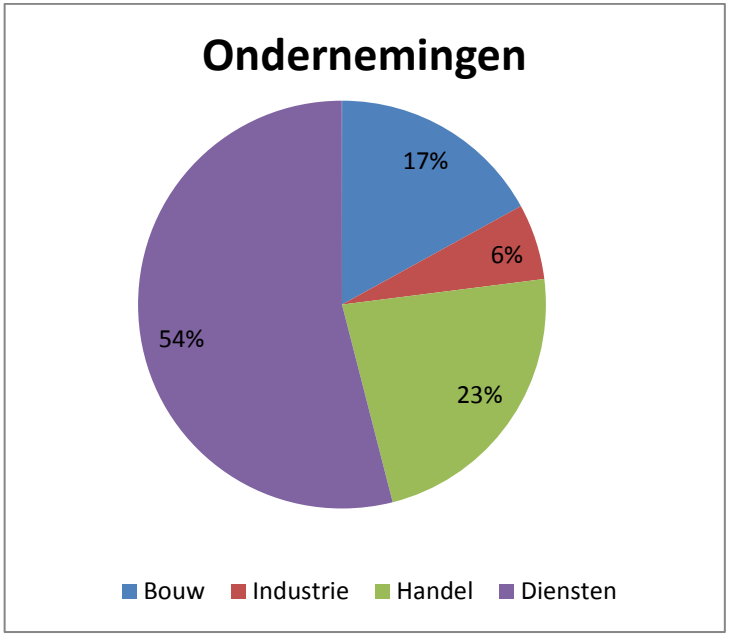

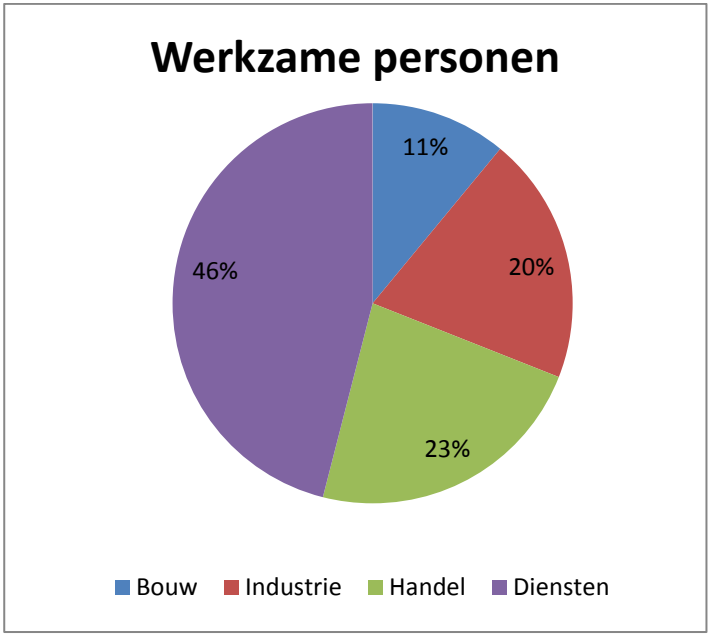

54 % van alle ondernemingen en 46 % van de werkzame personen zijn terug te vinden in de dienstensector. De handel is de tweede grootste sector zowel qua aantal ondernemingen (23 %) als qua tewerkstelling (23 %). De industrie is de kleinste sector op vlak van aantal ondernemingen (6 %) maar niet op vlak van het aantal werkzame personen (20 %).

In de industriële sector zijn er per onderneming gemiddeld meer personen tewerkgesteld dan in andere sectoren, namelijk 14,9 werkzame personen. Voor de handel is dit 4,6; voor de diensten 3,9; voor de bouwondernemingen 3,0. Deze lage gemiddelden zijn onder meer het gevolg van het grote aantal zelfstandigen zonder personeel.

Onderstaande grafiek toont de variabelen "aankopen", "omzet", "toegevoegde waarde", "personeelskosten" en "bruto-exploitatieoverschot", met daarin het aandeel per sector. Het betreft de totalen voor België in 2015, uitgedrukt in miljard euro. De "aankopen" omvatten de waarde van alle goederen en diensten die zijn ingekocht voor wederverkoop of voor verbruik in het productieproces.

De "omzet" omvat de totale waarde van de marktverkoop van goederen en diensten aan derden. Dit omvat de verkoop van goederen door de onderneming geproduceerd, de verkoop van goederen die ingekocht zijn voor wederverkoop of de ontvangen vergoeding voor het verlenen van diensten voor de uitvoering van een contractueel overeengekomen taak. De "toegevoegde waarde" is het verschil tussen de verkopen en de kosten van de producten, diensten en diverse goederen. Het komt ongeveer overeen met het verschil tussen de omzet en de aankopen. Het "bruto-exploitatieoverschot" wordt verkregen door van de toegevoegde waarde de personeelskosten af te trekken.

Het is dus het overschot dat voortvloeit uit de bedrijfsactiviteiten na betaling van de input van arbeid. Het gaat om het saldo dat voor de eenheid beschikbaar is om de verschaffers van eigen middelen en leningen te belonen, belasting te betalen en uiteindelijk alle of een gedeelte van de investeringen te financieren.

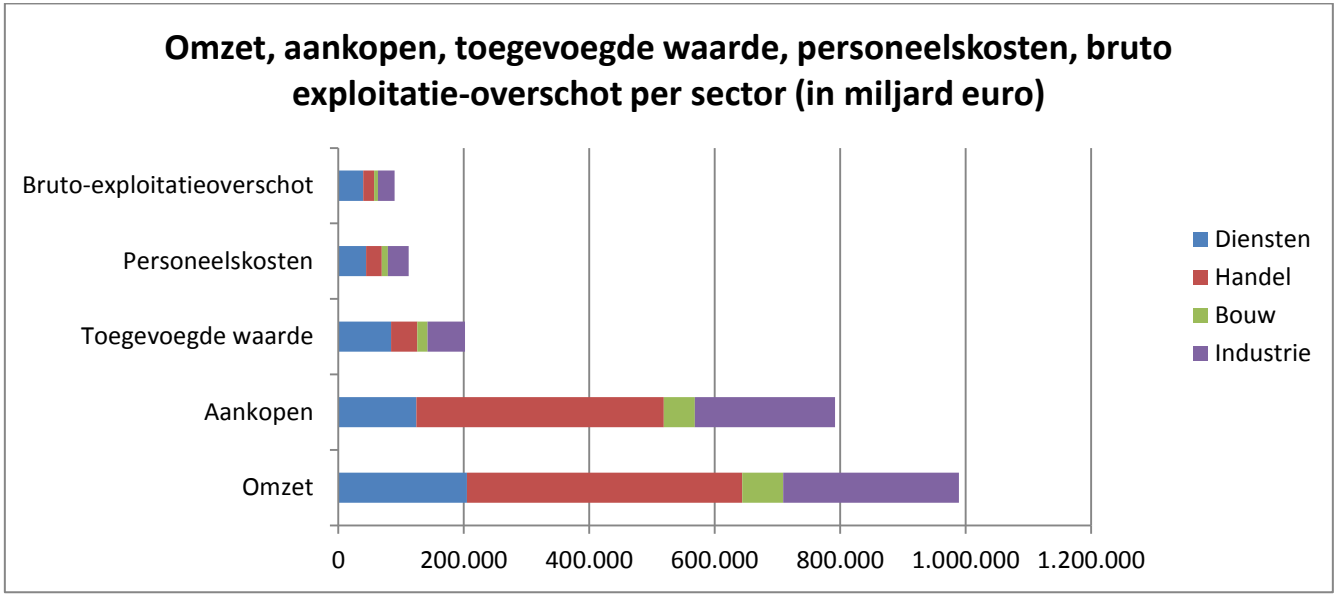

Bij het bekijken van bovenstaande grafiek blijkt dat de totale waarde van de omzet en de aankopen het grootst is voor de handel (respectievelijk 439 en 394 miljard euro), terwijl de dienstensector de grootste toegevoegde waarde, personeelskosten en bruto-exploitatieoverschot vertegenwoordigt (respectievelijk 84 miljard euro, 44 miljard euro en 40 miljard euro). Voor al die indicatoren is het aandeel van de bouwsector het kleinst.

De totale waarden voor deze variabelen worden vaak ook gerelateerd aan tewerkstellingsindicatoren. Er worden twee indicatoren van tewerkstelling gebruikt, namelijk werkzame personen en werknemers. Het aantal "werkzame personen"omvat zowel de personen die voor een werkgever werken en een arbeidscontract hebben en in ruil hiervoor een vorm van loon ontvangen (= "werknemers") als de niet-betaalde werkzame personen (zoals niet-betaalde meewerkende gezinsleden, meewerkende vennoten die geen beloning ontvangen in de vorm van loon, vrijwilligers,...

Omzet en toegevoegde waarde worden gerelateerd aan het aantal werkzame personen, personeelskosten aan het aantal werknemers. Dit wordt weergegeven in onderstaande tabellen, voor de vier sectoren.

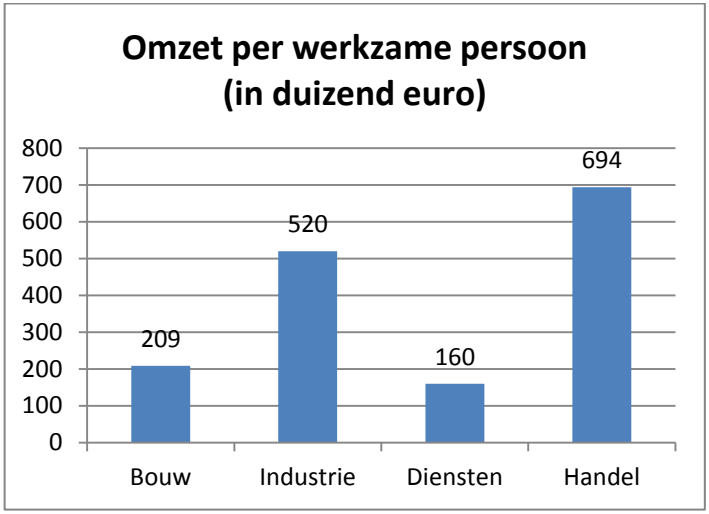

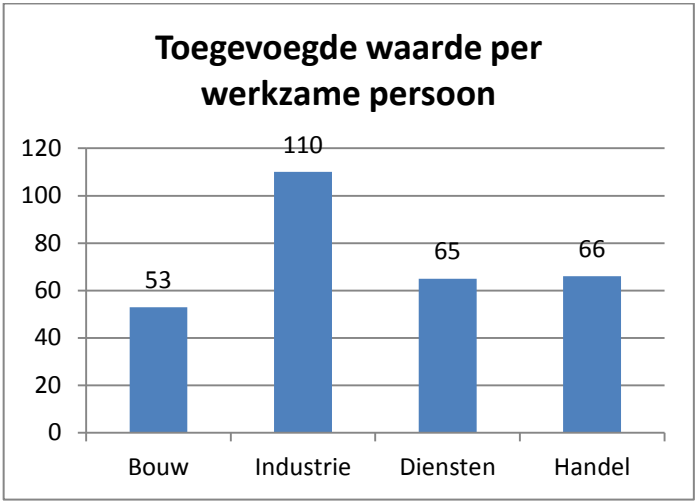

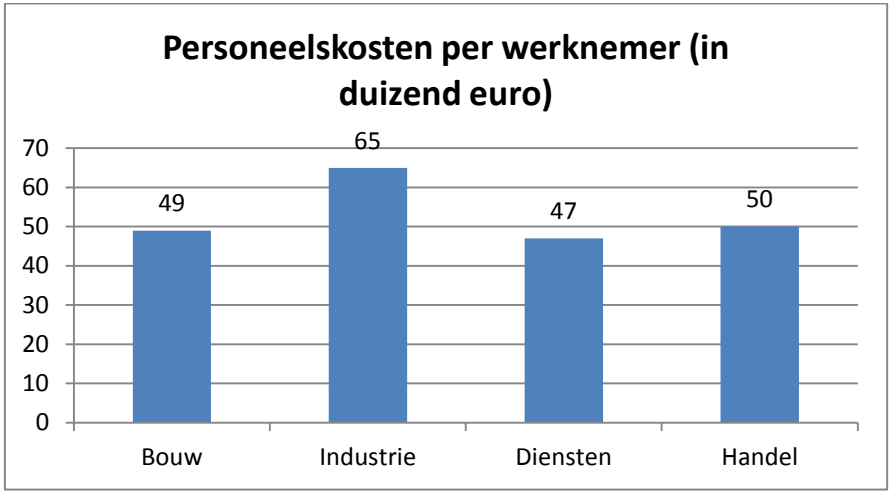

De omzet per werkzame persoon is het hoogst voor de handel en de industrie (respectievelijk 694.000 euro en 520.000 euro), en het laagst voor de bouw en de diensten (respectievelijk 209.000 euro en 160.000 euro). De toegevoegde waarde per werkzame persoon (ook 'schijnbare arbeidsproductiviteit' genoemd) is het hoogst voor de industrie (110.000 euro) , en het laagst voor de bouwsector (53.000 euro).

Handel en diensten staan ongeveer op gelijk hoogte (respectievelijk 66.000 euro en 65.000 euro). De personeelskosten per werknemer zijn het hoogst voor de industrie (65.000 euro) en het laagst voor de bouw en de diensten (respectievelijk 49.000 en 47.000 euro). De personeelskosten per werknemer zijn goed gecorreleerd met de toegevoegde waarde per werkzame persoon.

Bovenstaande indicatoren zijn gebaseerd op een headcount van de tewerkstelling en worden op die manier gedeeltelijk beïnvloed door deeltijdse tewerkstelling. Wanneer de schijnbare arbeidsproductiviteit (= toegevoegde waarde per werkzame persoon) gedeeld wordt door de gemiddelde personeelskosten (= personeelskosten per werknemer) wordt de invloed van deeltijdse tewerkstelling grotendeels weggewerkt. Men bekomt dan de voor de personeelskosten gecorrigeerde arbeidsproductiviteit, uitgedrukt als een percentage. Dit wordt voor de vier sectoren weergegeven in de onderstaande tabel.

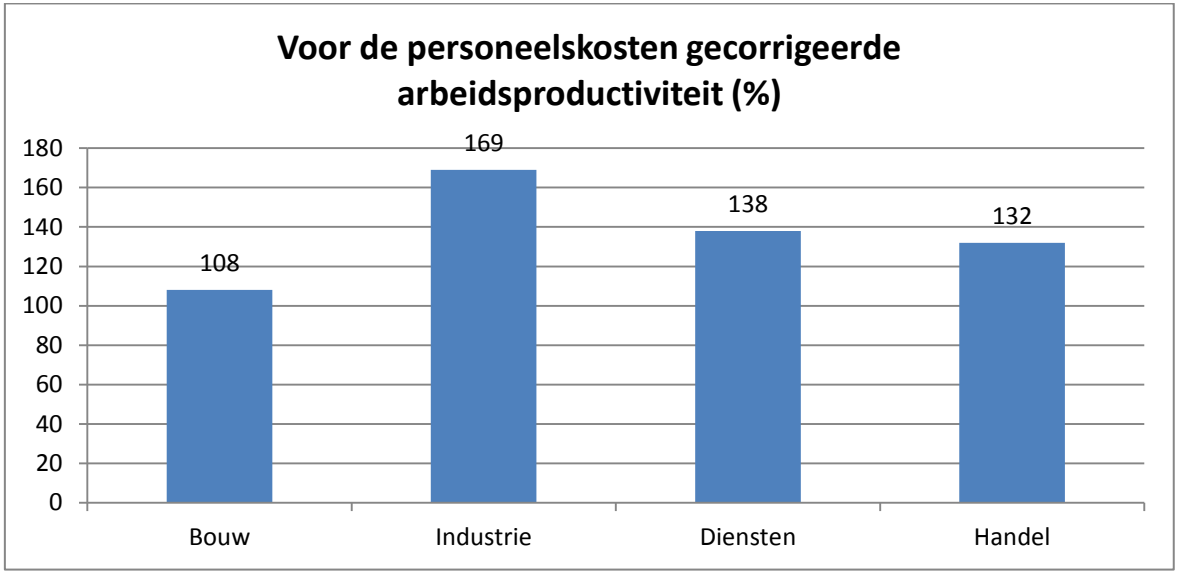

Een economische activiteit is slechts duurzaam indien deze indicator hoger is dan 100 %. Voor de vier sectoren ligt deze indicator hoger dan 100 %, met de hoogste score voor de industrie (169%) en de laagste score voor de bouw (108 %). Dit betekent dat de gemiddelde arbeidsproductiviteit voor de industrie 69 % hoger ligt dan de gemiddelde personeelskosten. Voor de bouw ligt dit slechts 8 % hoger.

Analyse volgens grootteklasse

Structurele ondernemingsstatistieken zijn ook beschikbaar met een opdeling naargelang de grootteklasse. In structurele ondernemingsstatistieken worden grootteklassen gedefinieerd volgens het aantal werkzame personen. KMO's (kleine en middelgrote ondernemingen) worden gedefinieerd als ondernemingen met minder dan 250 werkzame personen. De grootteklassen gebruikt voor deze publicatie zijn:

- Kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's): 1-249 werkzame personen. Ze worden verder onderverdeeld in:
    - Micro-ondernemingen: minder dan 10 werkzame personen
    - Kleine ondernemingen: 10-49 werkzame personen.
    - Middelgrote ondernemingen: 50-249 werkzame personen.
- Grote ondernemingen: 250 of meer werkzame personen.

De Belgische niet-financiële marktgerichte economie in 2015 omvat 602.153 ondernemingen, 2.769.085 werkzame personen en genereert 202 miljard toegevoegde waarde. Maar dit is ongelijk verdeeld over de grootteklassen. In onderstaande grafiek wordt het aandeel van de ondernemingen, de toegevoegde waarde en de tewerkstelling per grootteklasse weergegeven.

Ondernemingen, toegevoegde waarde en werkzame personen per grootteklasse (%)

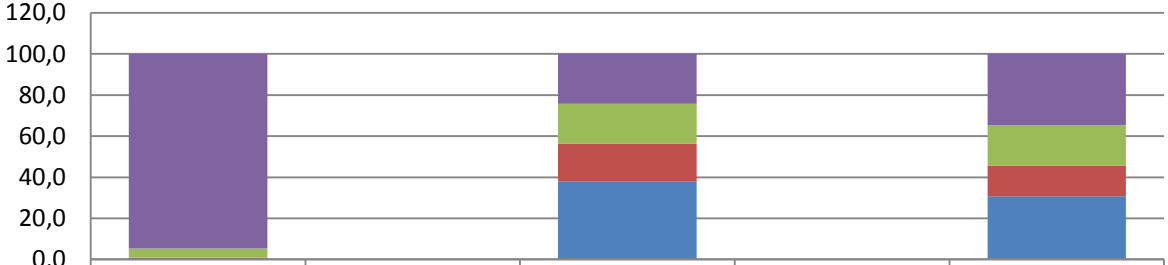

	Ondernemingen		Toegevoegde waarde		Werkzame personen
0 - 9	94,7		24,2		34,6
10 - 49	4,5		19,5		19,7
50 - 249	0,7		18,3		15,0
250 en +	0,1		38,1		30,7

De grote meerderheid van de ondernemingen actief in de niet-financiële marktgerichte economie (ongeveer 95%) zijn micro-ondernemingen. Slechts 0,1 % van de ondernemingen telt 250 of meer werkzame personen. Logischerwijs is het aandeel in het aantal werkzame personen voor micro-ondernemingen een stuk lager (35 %) en voor grote ondernemingen een stuk hoger (31 %) dan hun aandeel in de ondernemingspopulatie. KMO's (ondernemingen kleiner dan 250 werkzame personen) leveren een belangrijke bijdrage tot de tewerkstelling: ongeveer twee op drie (69%) werkzame personen zijn actief in een KMO.

Voor grote en middelgrote ondernemingen is het aandeel in de toegevoegde waarde groter dan hun aandeel in de tewerkstelling. Voor micro- en kleine ondernemingen is dit net andersom. Dit blijkt ook uit onderstaande grafiek.

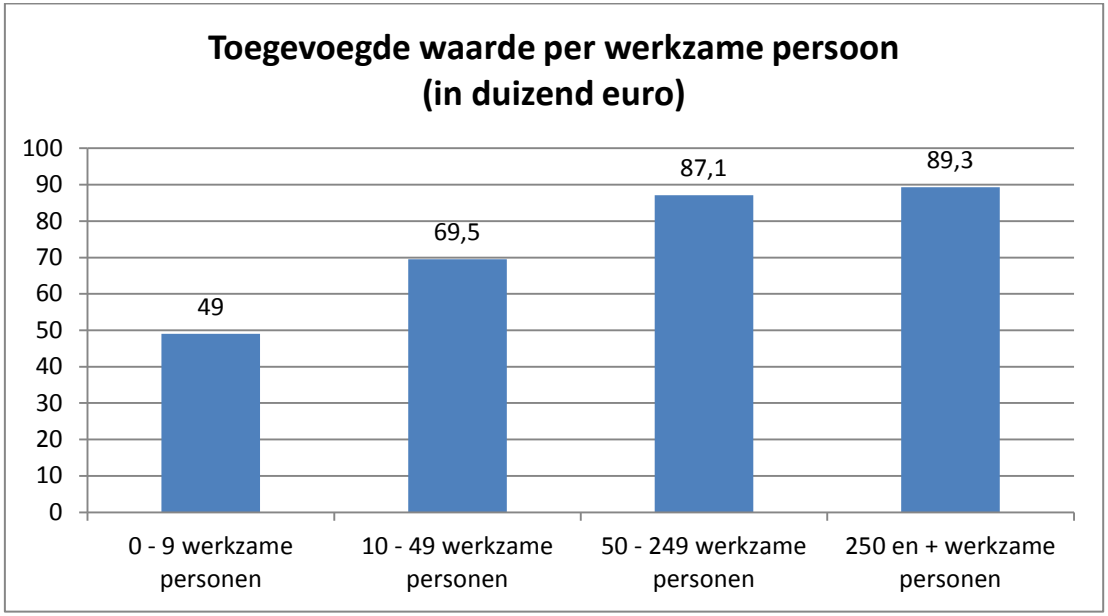

De toegevoegde waarde per werkzame persoon bedraagt 89.300 euro bij grote ondernemingen (met 250 of meer werkzame personen), een stuk meer dan bij micro-ondernemingen (tussen 0-9 werkzame personen), namelijk 49.000 euro. Grotere ondernemingen genereren dus meer toegevoegde waarde per capita dan kleine ondernemingen. Schaaleffecten spelen daarbij een rol, maar ook de verdeling van de grote ondernemingen over de economische sectoren: het aandeel van grote ondernemingen is het grootst in de industriële sector, waar de toegevoegde waarde per werknemer in hoogst is.

Analyse volgens sectorgroepen

In de analyses hierboven wordt een opsplitsing gemaakt naargelang de sector (industrie, bouw, handel, diensten) of de grootteklassen (micro-, klein, middelgroot of groot). Bij deze rudimentaire opsplitsing wordt voorbijgegaan aan de diversiteit binnen sectoren. Daarom wordt in dit gedeelte een analyse gemaakt op het niveau van bepaalde sectorgroepen. Bijlage 2 toont een overzicht van de gebruikte sectorindeling. Deze bestaat uit 24 sectorgroepen. Deze sectorgroepen bestaan uit een combinatie van activiteiten volgens de NACE rev.2 nomenclatuur op 2-digitniveau. De tabel in bijlage 1 toont het aantal ondernemingen en werkzame personen per sectorgroep.

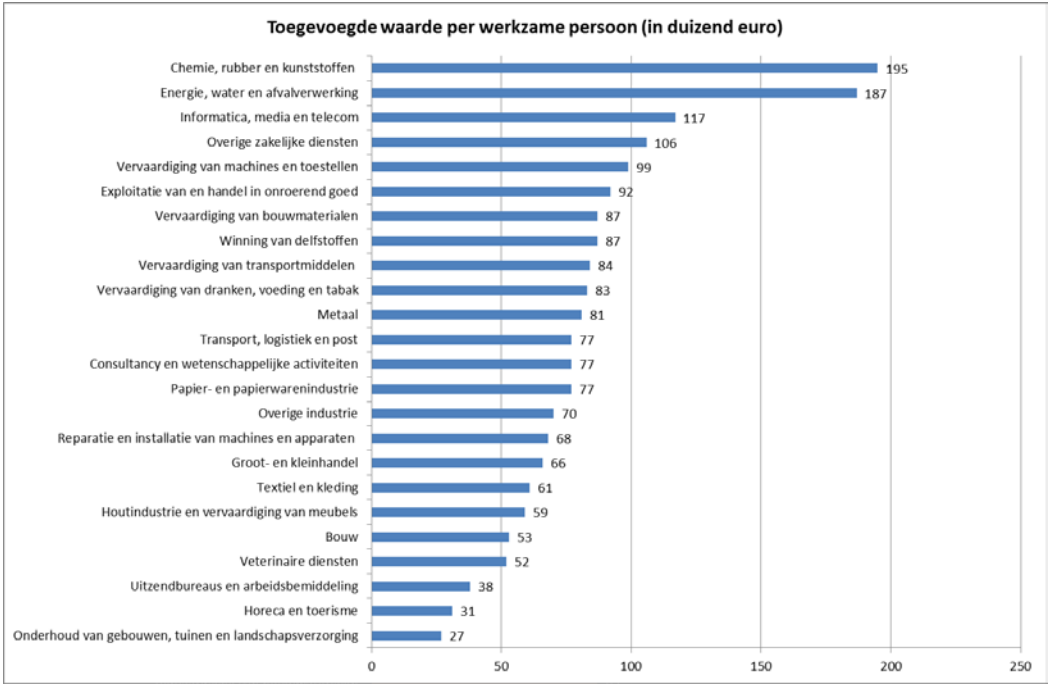

In een eerste deel van deze paper werden toegevoegde waarde en personeelskosten gerelateerd aan de tewerkstellingsindicatoren, op het niveau van de 4 grote sectoren (industrie, bouw, handel en diensten). Hier wordt dit opnieuw bekeken, maar ditmaal op het niveau van de sectorgroepen, wat toelaat om binnen de industrie en dienstensector een verdere uitsplitsing te maken.

De toegevoegde waarde per werkzame persoon (= schijnbare arbeidsproductiviteit) is gemiddeld 82.250 euro per tewerkgestelde persoon, gaande van 27.000 euro (voor onderhoud van gebouwen, tuinen en landschapsverzorging) tot 195.000 euro voor energie, water en afvalverwerking.

De dienstensector is op dat vlak bijzonder divers: de hoogste toegevoegde waarde per persoon vindt men in de sector ‘informatica, media en telecom’, de laagste toegevoegde waarde per persoon bij ‘onderhoud van gebouwen, tuinen en landschapsverzorging'. Ook in de industrie is er een grote diversiteit qua toegevoegde waarde per werkzame persoon, met een hoge toegevoegde waarde in de sector ‘chemie, rubber en kunststoffen’ en een lage toegevoegde waarde in de sector ‘houtindustrie en vervaardiging van meubels’.

Onderstaande tabel toont de personeelskosten per werknemer.

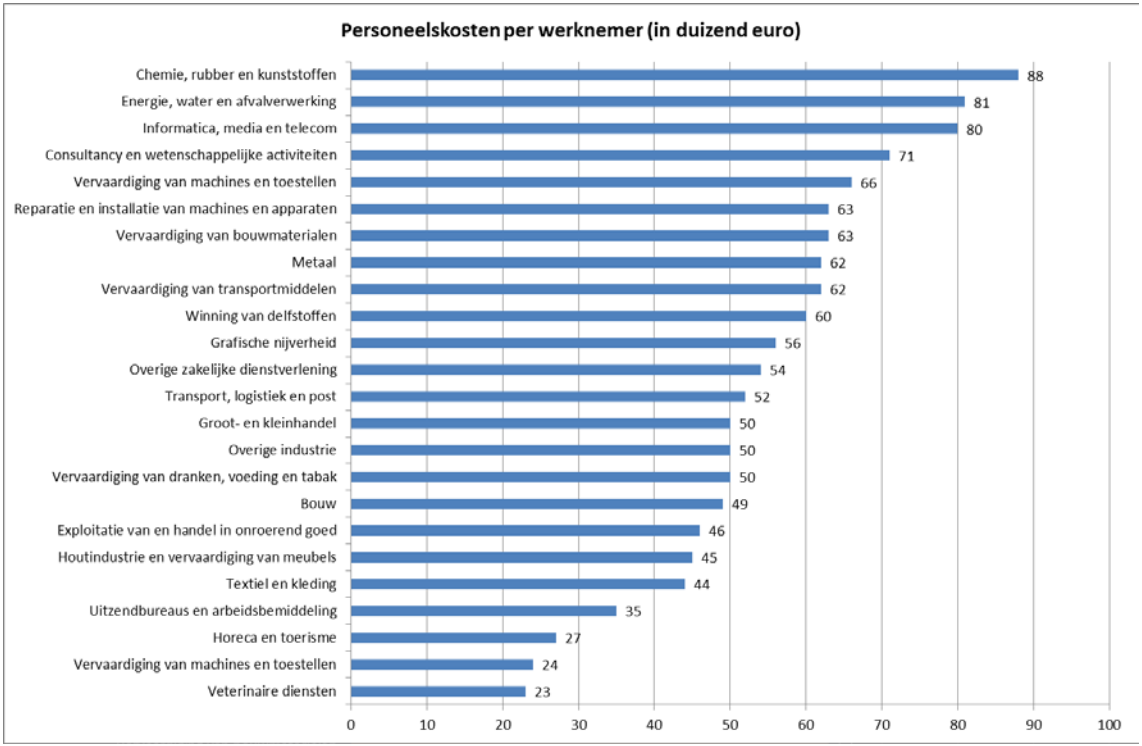

De gemiddelde personeelskosten zijn het laagst voor de sector ‘veterinaire diensten’ (23.000 euro) en het hoogst voor de ‘chemie, rubber en kunststoffen’ (88.000 euro), met een gemiddelde van 54.208 euro per werknemer.
Wat opvalt is dat sectoren met een hoge toegevoegde waarde per werkzame persoon meestal ook hoge personeelskosten hebben, en vice versa.

Uit bovenstaande analyse is gebleken dat de structurele ondernemingsstatistieken op veel verschillende manieren kunnen bekeken worden, zowel op het niveau van de grote sectoren, grootteklassen of sectorgroepen. Via de dynamische tabellen op onze website (zie link in bijlage) vind je meer gedetailleerde cijfers en extra variabelen.

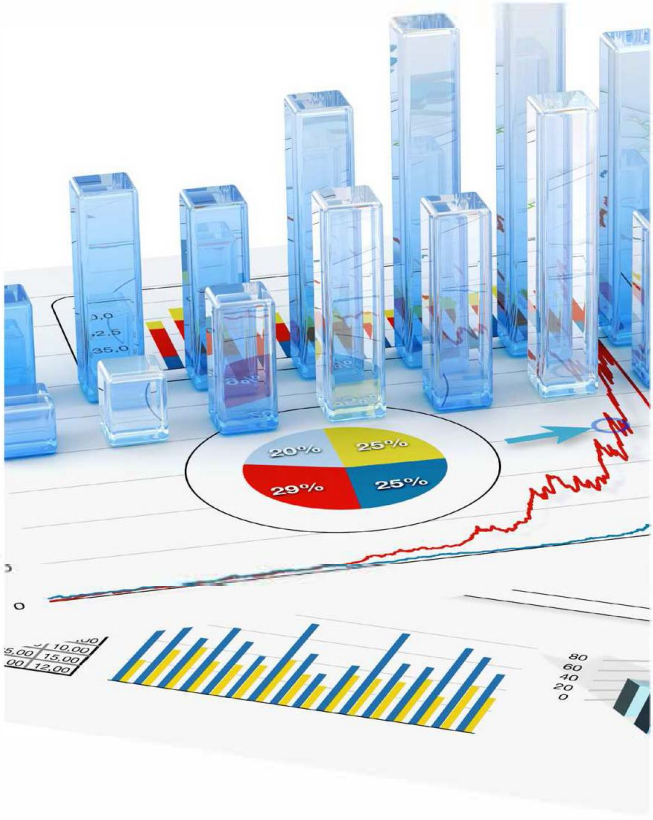

Bezoek onze website
www.statbel.fgov.be

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium

Communicatieverantwoordelijke Wendy Schelfaut
statpress@economie.fgov.be
North Gate - Koning Albert II-laan 16 - 1000 Brussel
E-mail: statbel@economie.fgov.be

Ondernemingsnummer: 0314.595.348
Verantwoordelijke uitgever: Nicolas Waeyaert
Norht Gate - Koning Albert II-laan 16 -1000 Brussel